

אדם בתוך עצמו הוא גר

אדם בתוך עצמו הוא גר,

האומנם?

אמר איש חכם

תנו לי נקודה

מחוץ לעולם

ואזיז את כל מה ששם

ואפשר לומר גם

תנו לו נקודה

שמחוץ לאדם

והתאזר וקם

ונקודה, מהי?

הרבה דברים

מעזרה לאחר

ועד

לטעם החיים

וכראיה הבאתי שני סיפורים

הכלב יעקוב

היא היתה חולה טרשת נפוצה. מחלה שאין יודעים עליה הרבה לבד מזה שמחר יהיה רע יותר, והבן אדם כלל שרע לו מתכנס בתוך עצמו ומתרכז בכאביו. עשר השנים הראשונות עם המחלה היו רעות אבל לא נוראות. השנים הבאות כבר התיקרה היתה יורדת עלינו וחפרנו ברצפה בכדי להשאר זקופים. לבסוף היתה מונחת במיטה כמו לבנה ובכל זאת זקופה, רוחה בגאון. איך ידעתי? מהכלב יעקוב. היה לי משרד בחוות ההר שעל גבול המדבר. בחווה היו לי שני כלבים שחורים תאומים. האחד מתולתל-עשיו והשני חלק-יעקוב. יום אחד כשחזרתי מן העבודה פתחה ואמרה: "יעקוב במוצררה". איך את יודעת? שאלתי, אמרה: "אישה צלצלה". "שישאר שם" אמרתי בכעס וחשבתי בליבי "ונוסף גם הוא על כל שונאינו". אמרה בתוקף: "אז אני אבקש מהשכנה". לא יכולתי לראות בצרתה של השכנה. נסעתי למוצררה, הבאתי והחזרתי אותו לחווה. בדרך חשבתי: "מה ההבדל בין לזקוף את הראש בגאון לבין קבלת הדין וכיליון? הכלב!" מסתבר שלעיתים אפילו כלב יכול להוציא אותך מעצך ולכל בן אדם כלב משלו.

בקטע שבין רע מאוד ליותר רע אמרה: "אם כל מה שאני עושה זה רק תחזוקה של עצמי, אז למה לי חיים?" בליבי חשבתי: "גם אם תזכה להשתמש בו אפילו דקה מגיע לה שננסה". קנינו מחשב מיוחד במינו. התקנו לו עגלת שולחן שפיתחנו ביחד עם מסגר אמן. "אחות אילמת" כינו אותה אחר כך ביד שרה. בסופו של דבר זה לא עזר המדרגה ירדה כבר.

טעם החיים

באזכרה, במלאת שנה למותה, היה עלי לדבר אל הקהל הקטן של קרובים וידידים. פתחתי בזו הלשון: "אני שמח לספר לך שהגשתי בזמן את הדוחות למס הכנסה". מה עניין שמיטה להר סיני? ובכן אצלנו היא ניהלה את ענייני הכספים ובכלל זה את המגע עם רואה החשבון ופקידי השומה. את רואה החשבון הכירה עוד מן הימים ששניהם עבדו כחשבונאים זוטרים במשרד ותיק בירושלים. עברו שנים, הוא הקים משרד רואי חשבון מן הגדולים בארץ והיא עבדה במחלקת המחקר של בנק ישראל כאחראית על מודל תשומה תפוקה. מודל הדמיה של המשק הישראלי כולו. הוא המשיך לרחוש לה כבוד והיא מסרה את ענייניו בידיו.

מחלתה התחילה בבת אחת. תוך יומיים היתה מוטלת על מיטה בבית החולים משותקת מכף רגל ועד ראש. לאחר חודש או חודשיים הוקל לה והיתה יכולה ללכת ברחוב כשהיא נעזרת לא נעזרת בקירות, בגדרות. זה ארך כעשרים שנה שבהן טיפסנו על מדרגות יורדות, בכל ירידה היתה המחלה מוחקת לה יכולת מסוימת ומשנמחקה היכולת היא לא חזרה אליה יותר. כשנמחקה היכולת לעבוד בבנק ישראל היא קיבלה את הדין ואפילו לא התאבלה. כשנמחקה היכולת לתפור במכונה, התאבלה. אחרי שהפקידה בבנק בסינגפור לא כיבדה את הצ'ק כי כתב היד השתנה, הלכנו אל הפסיכולוג במשך שנה כדי שילמד אותה להתאבל על כל מה שכבר אבד ולקבל את הרע שעלול לבוא עלינו בעוד שנה. לבסוף כבר היתה מונחת במיטה כמו לבנה. (היא לא אהבה את הדימוי הזה). והיינו צריכים למנוף בכדי להעביר אותה מן המיטה לכסא גלגלים ממונע. בשנים האחרונות היא נכנסה ויצאה מבית חולים הדסה וכל יציאה הוסיפה מכאוב ומחלה. המטפלים הפיליפינים, שאינם מסונוורים על ידי הזיכרון והרצון, כבר ראו את הסוף והנה אז, רגע לפני הסוף, הגיע זמן הגשת הדוח. בימיה הטובים היא תכנתה תוכנה מיוחדת במינה. תוכנה היודעת להכין דוח מס הכנסה למשפחה יחידה שהיא אנחנו. תוכנה היודעת את מה שיודע רואה החשבון ואת מה שיכול פקיד השומה ועל פי אלה ידעה את חישוביהם ותגובותיהם מראש וכך מתאפשרת לבחון ולתקן את שגיאותיהם מבעוד מועד. התוכנה הזו היתה מותקנת במחשב הישן, שכבר היה מפורק ומונח במחסן והנה בדיוק אז ברגע של עליה, רגע שבו לא היתה לא משוגעת מן התרופות, והיו חודשים כאלה, ולא מטומטמת מהמחלה, והיו כאלה שבועות, היא החליטה שמכינים את הדוח למס הכנסה. מכינים בראש-ראשה ובידיים-ידיי. ואני, שאיני יודע להדליק במחשב את החשמל, שינסתי את מותני, הרכבתי במחשב הישן את החלקים, חיברתי את עשרות החיבורים, ליטפתי והכיתי עד שחזר ועבד לרגע אחד. בעזרת המנוף הושבתי אותה על כסא הגלגלים אליו קירבתי עגלה עשויה לדבר, הנחתי פה כרית ושם דיקט ועליהם מקלדת והיא ביד מגששת לחצה על המקשים ובדרך נס הכול עבד ויצאו מן המדפסת שני עמודי דוח בכתב זעיר ומסודר. ברגע

של חסד הדוח הושלם. לאחר שבוע חלה החמרה במצבה ונכנסה לבית החולים ואחרי חודש
או חודשים מתה.